

ACC. N:R. M 6389:1-4

Landskap: Småland. Upptecknat av: Folke Neij.
Härad: Tveta. Adress: Bankeryd.
Socken: Svarttorp. Berättat av: C.P. Carlström.
Uppteckningsår: 1940. Född år 1860 i Svarttorp.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

H.C. 10. H A V R E O D L I N G.

ACC. N:R. 14.6389.1-

1.
Landskap: Upptecknat av:
Härad: Adress:
Socken: Berättat av:
Uppteckningsår: Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

H A V R E O D L I N G. (1870 - 80-talet)

Olika havresorter. Vanligast var vithavre, men även svarthavre odlades.

Utsädet var mest av egen skörd.

"Spethavvre kallte di den vithavvren, di hade då.

Postäjjhavvre hade di mä, den sulle va bra givan'e, men fo'dran'e, redi' jol feck dä va'.

Spethavvren va' lite finare å sämmer än den di ha nu, å svagare strå.

Dä finns ingen, s8m odla' gammal slacks havvre nu, men för en tie, femtan årssenn, så gjo'de di dä. Senn ble' dä förädlade sätter".

ACC. N:R. M.6389:2

2.
Landskap: Upptecknat av:
Härad: Adress:
Socken: Berättat av:
Uppteckningsår: Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Havrejorden. Havren såddes på lite lättare jord och även på vanlig åkerjord omväxlande med annan säd. Den på kärr eller mossar odlade havren kallades "mössahavvre".

Sådden. Såningstiden: "Då va' la i Maj måne. 8m en bara feck ut svatthavvren enna' (innan) den tiene (10:de) Maj, så va' dä inte fa'li't". Regeln var, att den skulle sås, "nä' jola va' boen" (d.v.s. när jorden "redde sig").

"Trölkäringa" (sade till bonden:)

"Du sa så, nä' jola ä' boen,

så få' du skö'da, nä' sä'a ä' mövven!"

"Senn sprang ho' in i berget".

"Di hade såskäppa i e rem 8m halsen. Ja' sådde all'ri' mer än mä e hänn, älla va' dä di som sådde mä bägge".

3.

ACC. N.R. M. 6389:3.

Landskap: Upptecknat av:

Härad: Adress:

Socken: Berättat av:

Uppteckningsår: Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Skörden. Ang. tecken på mognaden säges: "När han började bli viter å gapa lite i ko'net. Förr skar di mä skära, men i min ti' allri' annat än mä lie, kar'a' te å mājja å fruntemmer te å ta' 8pp! Bindningen: "Di bann' mä sä', en lock, di to' å vre' 8m, så dä fastnade utan te å stöppa in änna'" (ändarna av bandet). Torkning: "Di krakade'n, satte'n på kraka', alle' satte'n i röka'" (d.v.s. antingen staplade kärvarna kring en stake eller ställde dem på fältet två och två stödda mot varandra med axen uppåt, sex a åtte par i raden). Havren kördes in med "arka" med ett par hästar. "En kar' te å lassa mä en gaffel, å en sto' i arka' å to' imot å la' te rätta". Tröskning: 'Dä va' te å häntröska i min ongdöm. Å rågen, den velle allt

4.

ACC. N:R. M. 6389.4

Landskap: Upptecknat av:

Härad: Adress:

Socken: Berättat av:

Uppteckningsår: Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

far, att vi skulle håntröska". (långt senare också).

Ibland anlidade man lejda tröskare, "spanntröskara".

"Di hade två kappa' på tunna' fö' di trask. Di feck bå' mata se (hålla sig med mat själva) å tröska".

Havrens användning. "För en fänti' årssenn, så bakade di havvrabrö, men dä ble' så skö't, så dä ramlade isönn'er. Senn bakade di uttå havvre mä lite råg i, dä ble' bätter". Båda dessa brödsorter bakades i form av hålkakor. Till helgdagsbröd hade man hålkakor av bara råg, till Julen runda råglimpor.

Men mest användes havren "te fo'ra hästa' å grisera mä, å feck di möe (stor havreskörd), så kö'de di åt sta'n å sålde".

ACC. N:R. M. 6389:5-

Landskap: Småland. Upptecknat av: Folke Neij.
Härad: Tveta. Adress: Bankeryd.
Socken: Svarttorp. Berättat av: C.P. Carlström.
Uppteckningsår: 1940. Född år 1860 i Svarttorp.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

H.C. 11. P O T T A S K E B R Ä N N I N G.

1.

Landskap: Upptecknat av:

Härad: Adress:

Socken: Berättat av:

Uppteckningsår: Född år i

P O T T A S K E B R Ä N N I N G .

Härom stå ej några nämnvärda upplysningar att vinna, men meddelaren omtalar, att i Hässlarps by funnits ett "askekokeri hoss Agust i Hässlarp före min ti'. Då va' i ett sä'skelt hus ut' på gälet (gårdet) ett stöcke ifrå gålen".

August ägde och brukade en stor gård i Hässlarp, så att askkokeriet var endast att betrakta som en binäring.